

Op de korrel

FOTO: MARIA BROUWER

Einde jaarverslag

Er zijn van die onderwerpen waarmee je zonder kloppen onmiddellijk de bestuurskamers van de accountantskantoren binnen mag. Zoals daar zijn het mogelijke verlies van een belangrijke cliënt, een dreigende megaclaim of een interessante kandidaat voor een cruciale positie.

Er zijn ook onderwerpen die bestuurders, ondanks herhaaldelijk kloppen, bonken of dreiging met stormram, blijvend aan het gapen brengen en verveeld uit het raam doen staren. Neem XBRL.

Het noemen van de lettercombinatie is voldoende om een einde te maken aan elk tafelgesprek.

Jammer, hoor je de aanwezigen denken, het was net gezellig. Openlijk getoonde desinteresse helpt in zo'n geval niet. XBRL-adepten zijn eraan gewend en zien er aanleiding in om hun doem-

scenario's met nog grotere nadruk uit te rollen. Ook Kor Mollema RA RE behoort tot de groep onheilspredikers. In zijn essay 'Back tot the future: de accountant in 2020' voorspelt hij het einde van de accountantskantoren. Reden: hun gebrek aan belangstelling voor de allesbeheersende IT (zie ook *Opinie* in dit nummer). Mollema is ervan overtuigd dat gecertificeerde rating auditors over vijftien jaar de traditionele controlerend accountants verdrongen zullen hebben omdat ze veel beter tegemoet zijn gekomen aan de informatiebehoefte van hun klanten. À propos, XBRL is intussen de wereldstandaard voor elektronische communicatie geworden.

In een andere toekomstbeschouwing* vergelijken Arnout van Kempen en Marc van Hilvoorde de hedendaagse accountant met Ned Ludd. Deze achttiende eeuwse textielarbeider stond aan de basis van een sabotagebeweging die met grof geweld machines stuksloeg om de industriële revolutie tegen te houden. Het gemiddelde accountantskantoor doet volgens beide auteurs niet onder voor het weversgilde van weleer.

Met deze voorspelde impact wordt de vraag steeds klemmender waarom XBRL zo slecht doordringt tot de boardrooms. Ik denk dat we te maken hebben met twee remmende factoren. Ten eerste de wet. Zolang we onze handen en portemonnee vol hebben aan het uitvoeren van de wettelijke verplichte controle is er minder aandacht voor technische ontwikkelingen die niet dienstbaar zijn aan deze activiteit. Ten tweede het feit dat XBRL voornamelijk wordt gepropageerd door techneuken. Nuttige lieden, maar in de ogen van bestuurders niet behept met een groot strategisch inzicht. Wie de wereld beschouwt vanuit het perspectief van een patch panel - je steekt wat pluggen om en de samenleving draait - wordt minder serieus genomen.

Met deze voorspelde impact wordt de vraag steeds klemmender waarom XBRL zo slecht doordringt tot de boardrooms. Ik denk dat we te maken hebben met twee remmende factoren. Ten eerste de wet. Zolang we onze handen en portemonnee vol hebben aan het uitvoeren van de wettelijke verplichte controle is er minder aandacht voor technische ontwikkelingen die niet dienstbaar zijn aan deze activiteit. Ten tweede het feit dat XBRL voornamelijk wordt gepropageerd door techneuken. Nuttige lieden, maar in de ogen van bestuurders niet behept met een groot strategisch inzicht. Wie de wereld beschouwt vanuit het perspectief van een patch panel - je steekt wat pluggen om en de samenleving draait - wordt minder serieus genomen.

Zo was het, wellicht, tot voor kort. Inmiddels is er wel iets aan het gebeuren. Een signaal is de verontrusting, vorige maand uitgesproken door het IAASB Steering Committee na een presentatie over XBRL. Men constateerde dat de problematiek een omvang heeft, die de beschikbare kennis en middelen ver overstijgt. Een ander signaal komt uit London City, waar financieel analisten in februari 2006 het voor XBRL benodigde niveau van assurance bespreken. Amerikaanse financiële toezichthouders zijn eind 2005 al overgegaan op XBRL en hun Europese collega's hebben besloten hetzelfde te doen, evenals de belastingdiensten van diverse landen, waaronder Nederland.

Voor wie zich nog niet realiseert wat dit betekent: het definitieve einde van het jaarverslag zoals we dat kennen, en de vervanging ervan door een elektronische informatiestroom waarvan de gebruiker de presentatievorm, samenstelling en periodiciteit bepaalt. En voor wie zich vastklampt aan de huidige wettelijke bepalingen: dat zal nog slechts een kwestie van tijd zijn.

Het NIVRA was al in 2001 actief op het XBRL-front, en heeft de 'assurance bij elektronische verantwoordingen' voor 2006 als topprioriteit bestempeld. Hopelijk hoeven we niet te kloppen om bij u binnen te komen.

Een enerverend 2006 toegewenst!

Gert Smit
algemeen directeur

Noot

* Beide artikelen verschenen in 2005 in 'de Accountant' en zijn gepubliceerd in de NIVRA-uitgave Trends in Accountancy 2005-2006.